

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foia Interesantă”, literară-ilustrată și „Tovărășia”, economică, — e următorul: pe un an 8 coroane; pe 1/2 an 4 coroane.
Pentru economi: numai 5 cor. pe an!
Pentru America doi dolari și jumătate pe an.

Foie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Insertiuni:

1 pag. 48 cor., 1/2 pag. 24 cor., 1/4 pag. 12 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă

Insertiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Să 'ncep iarăși târguelile?

Marele ziar din Viena „Neue Freie Presse” aduce știrea, că acum, după-ce vara a trecut și dieta din Pesta să va deschide pentru a-și începe lucrările de toamnă, — guvernul va relua firul întrerupt al încercărilor sale de „înțelegere” cu Românii. Nu pomenește însă nici un nume, nici că din parte ungurească, nici că din parte românească, cine vor urma a sta de povești asupra târgului acestuia atât de ciudat.

Sunt și printre Români oameni, cari cred serios în aceea, că guvernul Héderváry voește a ajunge la o înțelegere cu Românii, și că va și face «cît poate» (dar o, ce puțin poate!), ca să apropie de sine (mai bine zis: să-'i pună sub talpa păpușului său!) pe Români!

Noi nu credem în povestea unei «împăcări», pentru aceste cuvinte:

În capul politicilor maghiari a intrat prea adânc, ca un cuiu înveninat, gândul, că țara asta trebuie să se prefacă în un stat național maghiar în care să fie contopiți toți locuitorii seilor! Câtă vreme ei nu alungă dela sine această viziune, acest gând de nebuni, până atunci de o «pace» cu Românii numai nepricepătorii pot visa. Iar printre politici maghiari de azi, nu să găsim bărbați, cari să aibă tăria a o rupe cu acest vis maghiar, ce samănă cu visul broaștei de a să umfla și ea cît bou de pe marginea eleșteului! Ei toți zic azi așa: «Vrem pace, cum să nu! Și dăm Românilor «libertăți» și bunătați de ori-ce fel, intrucît îngăduie cerințele de stat național maghiar! Iar aceste cerințe sunt zugrăvite destul de viu prin apostolul partidului acum la putere, Tisza, care spune că el nici nu vrea să audă de un partid politic român în țară, decum să stee de vorbă cu el! Deputații ro-

mâni să între acolo în partidele ungurești ca Mangra, Burdea, Siegescu, și atunci stau de vorbă cu ei! Tot așa și Românul din Ungaria, ca om singuratic poate trăi ca Român. Ca popor, ca neam însă, nu!, — ci facă tot ce să poate să-'și agonisească știința limbii maghiare, punînd pe a sa cea românească după ușă, în cenușă, — și atunci să va bucura de grația lui Tisza și alui Mangra și soții!

Cei-ce vor mai fi chemați la taifasuri politice la Khuen și Tisza, dacă-'s Românii adevărați, numai la acest un singur punct au să se oprească, acest un singur lucru să-'l lămurească: *Recunosc capii politici maghiari dreptul poporului român la viață de sine ori nu? Și dacă nu îl recunosc, să înceteze orice pertractări mai departe!*

Că toate zadarnice vor rămînea. Tot ce ei spun: *Recunoaștem, vă dăm, «intrucît îngăduie ideea de stat național maghiar» — totul e nimic, totul e apucătură vicleană, pieziș!*

Dacă oamenii puterii nu lapadă pălăria sub care ei vor să înfunde toate lucrurile: «idee de stat național maghiar», deși statul acesta e *poliglot* (alcătuit din mai multe limbi) — târguelile lor nu sunt sincere (nu-'s cu credință) și cu oameni nesinceri e păcat a mai perde vreme la povești deșerte.

Căci semnele din țară vădesc toate, că politici maghiari ca *selavi* ar voi să ne aibă, supuși volniciilor și sălbătăciei lor, — dar ca popor împăcat, mulțumit, nici vorbă!

Oamenii nostri să fie plini de precauțiune. De au politici maghiari lipsă de această înțelegere, o fac cu preț cinstit, de n'au, și așa nu-'i dau nimic!

UNELE—ALTELE

Brote și Mangra, călăii nostri la alegeri?

Marele ziar bucureștian „Epoca” aduce în numărul său de Duminecă o știre revoltătoare.

Iată ce spune:

«Aflăm în chip hotărit, că dacă guvernul lui Hedervary, a luptat cu atîta furie la alegerile din Ungaria contra candidaților români, acestea a făcut'o la întervenirea dlor Eugen Brote și a Vicarului Mangra.»

«Acești doi au spus ministrului ungar, că dacă va lăsa să pătrundă prea mulți deputați români în dietă, atunci lucrarea lor de «împăciuire» să va îngreuna foarte mult, din pricina neînduplicării trimișilor Românilor, cari vor rămînea neîndoșiți față de aceea ce guvernul va vrea să zmulgă dela ei!

«În urma acestora guvernul s'a hotărit la acea volnicie fără păreche, care a închis ușile dietei la atîți prețioși luptători ai cauzei naționale și a făcut să curgă în atîtea părți sîngele bravilor alegători români!»

Atît spune ziarul din București!

Ziarul „Seara” luînd notiță despre cele scrise de „Epoca” zice următoarele:

«Suntem desăvîrșit încredințați despre temeinicia celor spuse de „Epoca».

Noi am fi aplicați să nu credem această știre, care ne arată pe Brote și Mangra drept călăii naționali, nu mai puțin. Sufletul par'că ne zice: «nu credeți, pentru Dzeu, atîta rău, despre niște oameni, cari până eri doar erau povățuitori pe același drum cu voi, a poporului român»...

Pe cînd însă sufletul nostru pare a ne grăi astfel, — ne trezește din vis glasul serios și real al unui tiner universitar român, care ne spune următoarele:

— De ce n'o credeți, domnilor! *Eu o cred!* Și iacă de ce o cred. În primăvară, știți că Slavici venise la Budapesta, așa ca din senin. Noi crezîndu-'l un călător la întîmplare prin Pesta, l'am încunjurat îndată cu dragostea sufletelor noastre tinere, și l'am sărbătorit în o seară la o cină, ca pe marele

măestru al condeiului, ca pe meșterul ziarist Slavici dela „Tribuna” din Sibiu, ca pe un meritos deșteptător al conștiinței naționale la noi!

Ne a bătut însă la ochi, că deja atunci, prin Martie-April, Slavici avea păreri schimbate despre rostul „politiceii” la noi. Românii din țările coroanei ungare. Ci-că politica noastră nu poate urmări scopuri „reale”, ci aceea, ca să realizăm și susținem „numai unitatea culturală și de limbă” cu cei de dincolo, ca să nu ne trezim ca mîne avînd două culturi și două literaturi, ca de pildă Cehii cu Slovaci, cari sunt același popor, dar vorbind azi două limbi. Etc. În cerc mai restrîns apoi, el, care decretase pe vremuri, că „Soarele pentru toți Românii la București răsare”, — acum hulea asupra Bucureștilor, că oamenii de acolo sunt așa și așa... că pe el nu l'au prețuit cum să cade (ori l'au prea prețuit!) și acum soarele răsare la — Budapesta... Dar gîndeam că așa-'i omul la bătrîneță, mai ursuz, mai uricios, mai cîrtitor, și a ajuns și Slavici acum cu fire de soacră.

În Maiu însă (așadar nu mult înainte de alegeri), fiind el încă tot prin Pesta, mi-a spus ocazional, că *Românii nu vor ieși din aceste alegeri cu mai mult de 5 deputați!*

— Nu să poate, dle Slavici! Cum poți și bănul așa ceva? — i-am zis eu atîns în focul sufletului meu tineresc.

— Las' că-i vedea dta. Dta ești tinăr, nu le pricepi acestea!

— Așa ne spune tinerul universitar, al cărui nume și mărturie la caz de lipsă, le dăm.

Și urma a dovedit că Slavici a avut dreptate! *Ei adevărat pachetase lucrurile cu ministrul și cu Jeszenszky* și aveau socoteala făcută gata, că Românilor mai mult de 5 (cinci) locuri în dietă, *să nu li-se lase!* Că de li-să lasă, apoi ei, vînzătorii, prea vor scădea din preț!

Iaca de ce azi credem și noi, încă prea tare, că e adevărat aceea ce ziarul bucureștian „Epoca” descopere despre uneltirea mizerabilă alui Brote, cu Mangra și soții, contra partidului nostru național, și prin el contra întregului popor român dela noi!

Suflete cinstite.

Un farmacist din America adunind ajutoare culturale.

Farmacistul român L. V. Moldovan din Youngstov, Ohio. (America de Nord) a adunat de-o vreme încoace bănuț cu bănuț mici ajutoare dela cei veniți în farmacia dsale, pentru 2 scopuri:

pentru gimnaziul dela Brad, — și pentru biserica gr.-cat. din Youngstov.

Adunase 123 cor. când a ajuns la America știrea potopurilor uriașe din Bănat. Atunci biserica gr.-cat a abzis pe ajutorul adunat ei în folosul nenorociților din Bănat.

Zilele trecute dl farmacist Moldovan a trimis banii la locul lor: Pentru Bănat la Caransebeș, iar pentru Brad i-a trimis la administrația foii noastre, — care i-a trimis la rindul său la direcțiunea gimnaziului din Brad și prin aceasta cuitează cu mulțumită primirea lor.

Ce frumoasă e fapta dlui farmacist Moldovan din America și a dlui V. Tinereanu, sub a cărui controlă și cu a cărui sprijin să adună ajutoarele!

E și în fapta lor pecetea *istemei și nobleței de gândire* americane, — de-a lua un ban doi dela fiecare care-i vine în apotecă, în scop de binefacere!

Onoare ăstorfel de suflete bune!

Semnele „păcii“.

Auzi lume și te miră!

Goană după tricolor în Munții-Apuseni.

DI Ioan Iancu din Bucium, osîndit în un chip fără păreche de ridicol!

Dl Ioan Iancu, proprietar de mine și director de bancă în Bucium-Poeni, a fost la 3 Iulie pedepsit de fibirăul din Roșia cu **200 cor.** pentru următoarea mare «fărădelege» a sa:

«Caii numitului proprietar — zice fibirăul în judecata sa — plecînd de acasă în 20 Iunie spre Abrud, purtau pe cap colorile roșu, galbăn, vînat, în așa rînd așezate, că ele scoteau la iveală colorile unei naționalități streine, și anume: *pe fruntea calului atîrna o pantlică roșie, sub ureche o placă de aramă galbănă sub care era prinsă o pantlică vînată.* Și așa a mînat cocișul numitului proprietar în Abrud, unde în piață fără nici un scop s'a întors cu căruța goală împrejur, despre ce s'a încredințat și un gendarm (aha! ochiul treaz al statului!). Adjustarea în acest fel a cailor, cuprinde în sine hotărît și fără nici o îndoială faptă țintitoare la ațîtare naționalistă, care în cazul de față s'a săvîrșit în chip provocător și demonstrativ, fiind colorile acolo aplicate roșu-galbăn-vînat, semnele unui stat strein!.. etc.

»Cu privilegiul pertractării, luîndu-se în privire caii mînați la Roșia, acum bate încă și mai tare la ochi, că pe capul cailor atîrnă în jos

pantlicele roșie și vînată, iar *placa rotundă de metal, deși de aproape privită, e de culoare de nickel întinată, dar de departe arată culoare galbănă!*...»

Nu mai reproducem din această motivare de judecată, fără păreche de hăbăucă, că țî-e rușine să și spui că asta e judecata unei derogătorii publice din țară!

Auzi dta: cocișul a pus pe capul cailor două funde (pantlice): una roșie și alta vînată, și nu lingă olaltă, ci una în frunte, alta de-o parte sub ureche. A treia fundă, galbănă, nici n'a pus'o. Așadar tricolorul românesc nu era de fapt închipuit aci! Dar ochiul „ager“ al gendarmului a văzut și ceva galbăn pe capul calului, o placă de metal rotundă, cum sunt pe toate hamurile la împreunarea de curele la urechile cailor. Aha! Aci e culoarea a treia! E tricolor! Haid cu stăpînul cailor la lege! Și bălaurul de solgăbirău, haid cu pedeapsa!

Dl Iancu l'a lăsat să-l pedepsească pe spusa gendarmului, apoi, după-ce își dictase „osînda“, l'a dus pe focosul solgăbirău să se uite acum odată și el bine la capul cailor, că doar placa aceea de metal în care ei au găsit culoarea a treia, galbănă, *nici nu e de aramă, așa dar nici nu e galbănă, ci e de nickel, care e alb-sur!* Și s'a dus derogătorul și a văzut că e așa, dar în loc să-și iee gendarmul de urechi și să-i spună să și pună altă dată ochelari mai buni pe ochi, iar el să-și *nimicească „osînda“* despre care s'a încredințat însuși că e pe temeiul mincinos clădită, — nu! el își țîne acum cuvîntul zis „în numele Regelui“ (a király nevében), și spune că aceea placă de metal, „deși privită de aproape e de culoare de nickel întinată, dar mai de departe arată culoare galbănă!“ („bár közelről nézve, szennyes nickel színű, távolabbról sárga színt mutat“).

Adecă el nu crede ce-i arată ochii *de-aproape*, deci bine, ci, ca să găsească ceva ce nu-i, privește de departe și primește de bun, de adevărat, aceea cum de departe *i-să pare* că ar fi!

Și pe asta întemeiază apoi o judecată, croind o pedeapsă de 200 coroane asupra unui cetățean! Și pune pecetea solgăbirăiască și își pune ilustrul său nume sub eal

Cine și asta mai zice că e facere de „dreptate“, justiție, față de cetățenii patriei, mînce-și friptă știința de drept!

Din Cîmpeni.

La 28 August n. s'a ținut în Cîmpeni' tîrgul de țară, tîrg bine cercetat, de vînzători din cele vr'o 42 comune din jur, ca și de cumpărători, care însă n'a putut trece nici el fără ceva deosebit politic. Aici în munți e un obicei vechiu ca Moațele: fete și neveste, să se

ducă la tîrg în cele mai frumoase costume ale lor, dela cari nu au lipsit nici odată panclicele și brinele în tricolor românesc, ardelesc. Nu le poartă nime ca „demonstrație contra statului“, ci ca podoabă rămasă lor în obicei din străbuni. Administrația să teme însă că, aceste pantlici într'o bună dimineață, pot să facă din Ungaria Românie, și să luptă tare contra lor!..

Cam pela ameazi, pe cînd tîrgul era în plin, gendarmii, ne mai avînd alt lucru, iacă-i să năpustiră, asupra Moațelor, și începură a-le deslega panclicele dela gît, dela mîni, din părul fetelor și brinele. O Moață în năcazul ei a zis unui gendarm: Nu trage, omeară-te dracul.

Intru adevăr mare „crimă“. Libertăți ungurești nu glumă. Semne de „pace“, de alui K. Hélervári

Cazul dela Ocna.

În numărul nostru trecut dasem de știre publicului cetitor, că jandarmii au săvîrșit o nemai-pomenită volnicie față de dl avocat Dr. N. Cristea, din Ocna Sibiiului, cînd l'au băgat în lanțuri, fără de nici o vină.

Nu mult după această volnicie însă, jandarmii din Ocna în frunte cu furiosul lor sergent, care de altfel a supt la peptul unei mame române, s'au purtat într'un chip și mai sălbatec și necult față de dna Anuța Soreanu, din orașul Caracal al României. Numita doamnă petrecea la băile din Ocna, în tovărășia copilașilor ei. Copiii erau îmbrăcați în costum național și cu briu tricolor. Asta scotea ochii unui jandarm ce se plimbă prin apropierea doamnei Soreanu și el venind la ea, îi cere să iee briul tricolor dela băieții! Cum nu știa ungurește, a dus'o pe la cancelaria băii și a ținut-o acolo vre-un cias și jumătate, cerîndu-i să descingă singură pe băieți de briul tricolor! Cînd au văzut, că asta nu merge, și că dna Soreanu amenință pe baza dreptului, ce-l are fiecare străin venit în altă țară, de a-și purta portul său de acasă, — s'a repezit furiosul jandarm la băețaii, ce priveau mirați, la cel cu spumele la gură, și le-a smuls el tricolorul!

Dna Soreanu a ieșit apoi și a părăsit îndată băile dela Ocna, mergînd în România și ducînd cu sine amintiri atît de neplăcute din «țara fericită», în care ni-se zmulg brinele, ni-se sfirtică haine și ni-se străpunge peptul!

Ci, dacă noi le suferim toate acestea, le suferim, fiindcă nu ne dă nimenea scut în fața volniciilor! Dna Soreanu însă nu e cetățeană a acestei țări, ci a unei țări neatrîntătoare de Ungaria, a României și cînd a fost lăsată să treacă granița aici, spre a-și lăsa banii în această țară, i-s'a dat și dreptul a să purta ca fiică a țării sale, cu obiceiurile și deprinderile sale. Cînd dară i-s'a făcut domniei sale nedrep-

tatea descrisă mai sus, i-s'a făcut țării însași din care face parte!..

Cel puțin va avea ce povesti acasă în România, despre cultura și ospitalitatea vestită maghiară!

Vlaicu.

Al treilea zbor.

În săptămîna trecută dl Aurel Vlaicu a zburat în trei zile după olaltă. Despre zborurile lui de Luni și Marți, făcute în față de public privitor mare și pe întrecere cu francesul Molla și cu Prințul Bibescu, am dat știre. Despre cel de Mercuri cetim în ziarul «Seara»:

«Vlaicu a zburat Mercuri din nou, înaintea primului ministru și a ministrului de lucrări publice, și a altor persoane alese, cari se interesează de aproape de strălucitele izbînzii ale întiiului nostru zburător și inventator.

»Îndată după sosirea primului ministru, elegantul monoplan (mașina) a fost scos afară și după cîteva minute Vlaicu zbură. Dînsul a îndeplinit cîteva zboruri foarte frumoase, la o înălțime de 100—150 metri, făcînd întorsături cari au mișcat adînc pe pușinii dar aleșii privitori.

„Atît primul-ministru (Ionel C. Brătianu) cit și ministrul lucrărilor publice, cari au văzut pentru întia-oară zburînd pe Vlaicu, l'au felicitat în mod călduros, asigurîndu-l de tot sprijinul lor!“

Iar în alte foi mai găsim următoarele păreri și prețuiri a zborurilor dlui Vlaicu:

„Socolul“ scrie:

„Într'una din marile sale vorbiri marele Ioan Brătianu, vorbind de viitorul neamului românesc, a zis, că atunci, cînd din s'nul neamului nostru va ieși un mare inventator (descoperitor), a cărui invenție să facă stație în propășirea omeniei, atunci să va arăta geniul neamului nostru și ne vom stabili rolul de popor civilizator, alături de marile popoare europene.

„A întrevăzut oare Ioan Brătianu, că după 25 de ani visul său să va întrupa?

„Tînărul și modestul inginer ardelean, Aurel Vlaicu, a cîștigat un triumf cu mașina iscodită de dînsul și construită în București. Și cu aceasta s'a vădit geniul românesc, așa cum l'a visat Brătianu! Să cade ca toți României de pretutindeni să sărbătorim această strălucită arătare a geniului românesc!

„Neamul Românesc“ scrie:

„O descoperire românească. Un tînăr Ardelean, d. Vlaicu, a descoperit o nouă mașină de zburat, un acroplan care să deosebește de celelalte. Primit la început cu neîncrederea obișnuită, a ajuns să cîștige pe încetul prețioase sprijinuri și astfel, înaintea unui public restrîns, alcătuit din specialiști și din gazetari, d. Vlaicu a făcut ceea-ce să chiamă în limba noilor descoperiri „un zbor frumos“.

Cerînd apoi tot mai mult interes și sprigin material — așa cum s'a dat lui Bleriot, — pentru tinerul român, N. R. încheie încurajîndu-l:

„De aceea, dle Vlaicu, lucrează, iscodeste, zboară, plutește de-asupra noastră!“

„Adevărul“ scrie:

„Aurel Vlaicu a făcut întiiul mare zbor reușit, statorînd astfel și întia zi de desăvîrșită izbîndă pentru aviațiunea românească.

„A fost o zi de vrednic succes pentru străduințele tânărului inventator, dar în același timp, o zi, în care s'a dat mindriei și amorului nostru propriu național mulțumirea, la care ne credem îndreptățiți să năzuim“.

Companie zburătoare.

Să scrie, că ministerul de războiu vrea să înființeze o companie de zburători în slujba armatei, cu mașini de-ale lui Vlaicu. Mașinile să vor fabrica sub supravegherea dlui Vlaicu și dsa va fi întâiul comandant peste compania zburătoare a armatei române.

De vor grăbi cu ducerea în deplinire a acestui plan: armata română va fi cea dintâi în lume, care își va avea compania de zburători, foarte buni pentru spionat în vreme de războiu! Și dl Vlaicu va fi întâiul comandant de acest fel!

BROTE

ciufuluit de „Telegraful“ său!..

Mare nenorocire pe obștea noastră cetitoare! N'o să mai avem unde celi cele mai nouă panglicării ale domnului Eugen Brote, care a început a să produce naintea publicului românesc făcând o politică nouă, ce samănă în sinceritatea și fondul ei, de minune cu producțiile panglicarilor de tîrguri, care mîncă foc și își bagă sabia pe grumaz și ți pușcă din piștol porumbul viu și cîșul nestrîcat!..

„Telegraful“ dela Sibiu să dase pe sine de „bină“ sub picioarele comediașului politic și l'a lăsat să se strîmbe de vre o 3—4 ori cătră Români și să le arate limba și să-și facă producțiile. Acum a tras și el scîndurile de sub comedie și-și zice: Te poți duce acum să-ți mai întindă Mangra reverenzile lui cele împodobite cu ouă clocite, sub tine, că eu nu te mai las pe bina mea!..

De fapt în Nr. 9; al „Telegrafului“, vedem următoarea „Posta Redacției“:

„Amicul Sibiu. Domnul E. Brote a spus în coloanele ziarului nostru aceea-ce avea de spus, și alte articole nu ne mai trimite. Afîm deci de bine a nu-ți publica reflexiunile trimise“.

Așa să spune pentru ochii lumii. În fapt „Telegraful“ i-a respins publicarea mai departe a articolilor săi trădători de neam, că va fi băgat de samă că acela merge tot mai departe pe povîrniș prin noii săi articoli! Iar în numărul următor, 92. dela 10 Sept. n. „Telegraful“ vorbind despre „politica de înțelegere“, spune că el, „Telegraful“, totdeauna a propovedit politica asta de pace și pentru politica sa asta, de cine a fost prigonit mai crîncen ca de vechii „Tribuniști“ cu Slavici și Brote în frunte?

„Și ce se întîmplă? — zice apoi. Astăzi, tocmai aceia, cari purtau atunci cea mai înverșunată luptă politică în contra noastră, căpeteniile vechilor „Tribuniști“, dnii Brote și Slavici, — vin și ne cer primire pentru a putea spune prin coloanele ziarului nostru, că au încredințat că în politica românească direcția urmată din par-

tea ziarului nostru e cea bună și folositoare!..“ În asta ziarul dela Sibiu vede „capitularea (plecarea capului) din partea contrarilor celor mari înfocați“.

Cum să nu-i lăsăm „să se apropie de noi cu pocăință pe cei-ce mai nainte ne combăteau?“ își bate de ei joc „Telegraful“. Că nu noi ne-am schimbat, ci ei au aflat de bine a să înrola sub steagul nostru și noi nu-i puteam împedeca, nici să-i trimitem napoi acolo de unde ei au dezertat, în tabăra radicală și intransigentă!..

«Iar cele cuprinse în articole subscrise de autorii lor — închee „Telegraful“ — și publicate în coloanele ziarului nostru, cum au fost și articolele dlui E. Brote și a dlui Dr. E. Babeș, nu formează decît părerile lor personale, cu cari noi nu ne-am identificat și nu ne identificăm (nu ne ținem de aceeași credință!)»

Care va să zică, vorba lui Slavici, — i-a arătat d-lui Brote și „Telegraful“ ușa, deși cam tîrziu. Acum poate trece la „Gazeta de Dumineca“ dela Șimleu, că acolo arată semnele că politica lui Brote poate găsi încă pămînt primitor.

Un lucru însă trebuie să-l mai spunem:

Noi credem că „Telegraful“ nu e sincer cînd îl dă în acest fel pe Brote pe ușa afară. La început el a publicat articolii lui Brote dîndu-le însemnătate și cam confundîndu-să cu ei! Că altfel nu-i pune în fruntea foilor! Ci văzînd protestul ziarelor române: „Tribuna“, „Drapelul“ și ale noastre, — să vede că și-a revenit în ori și a rupt-o cu acei articoli perfizi și foarte veninoși. Bine c'a făcut-o macar mai tîrziu. Și bine ar face de n'ar mai primi nici-odată astfel de ouă de cuc în cuibul său.

Supărări patriotice.

„Bud. Hirlap“ dela 25 Aug. are la loc de frunte un articol despre „Ungaria și foile din străinătate“, pe care îl începe așa:

„De îndelungată vreme obștea maghiară e silită a privi neputincioasă la acea muncă de subsăpare, pe care dușmanii nostri din lăuntru și din afară, au început-o și o duc înainte în foile din străinătate!“

Și spune că mai nou nu mai înceată scrisesele acelor foi despre alegerile din Ungaria și să miră că de ce nu mai înceată. Dar cum să mai înceteze, cînd alegeri cu mijloace așa ticăloase, murdare și barbare, nicăiri în Europa, ba poate în toată lumea, nu s'au făcut și nu să văd, ca acestea din Ungaria! Despre mișeliile acestor alegeri străinătatea povestește ca despre minunile din o mie și una de nopți și nu mai sîrșește și nu înceată a-și arăta uimirea și disprețul asupra alor astfel de umblări cu libertățile și drepturile cetățenilor.

— „Și, spune foaia maghiară, într-una conglăsuiesc toate aceste

foi din străinătate, vorbind despre alegerile gin Ungaria: nici pe una n'o doare că a căzut guvernul coaliționist de mai nainte ci toate își arată supărarea asupra faptului, că brutalitățile dela alegeri, au topit la a treia parte fracțiunea (partidul) naționalităților!.. Și în afară de toate foile din Austria (multe!) coloanele ziarelor germane: *Frankfurter Zeitung*, *Hamburger Nachrichten*, *Berliner Tagblatt* (tot foi de întâiul rang, mari și cu vază mare!), apoi cele franceze ca: *Temps*, *Figaro*, *Matin*, belgiana *Independence*, elvețianul *Journal de Geneve*, italienele: *Corriere della Sera*, *Stampa*, *Tribuna*, — toate stau deschise la îndemna dușmanilor din lăuntru ai națiunii maghiare, cari pe încetul subsapă înaintea străinătății cinstea și dragostea pentru patria noastră maghiară!..

„Dar mai îngrijitoare e ținta foilor engleze cari aproape într'un glas iau ținta față cu patria noastră, care e de dată mai nouă. Și mai nainte ieșea ea în coloanele lui *Times* (ziar foarte mare) cite-o știrea rea despre noi, dar alte foi să purtau simpatic ori rămîneau cel puțin nepăsătoare. Aci însă, afară de *Times*, aproape toate foile mai însemnate, ca *Standard*, *Daily Mail*, *Morning Post*, *Daily Telegraph* (tot foi uriase și cetite pe tot rotogolul pămîntului) scriu din greu despre noi și despre stările barbare ce domnesc în patria noastră și despre apăsarea neomenoasă a naționalităților (neamurilor nemaghiare)! Așa de plidă „*Morning Post*“ a scris în 3 articoli mari de mai multe coloane despre stările din Ungaria. În un număr scrie chiar la loc de frunte despre plîngerile naționalităților din Ungaria, și amenință Ungaria, că își perde toată dragostea în Europa, dacă nu înceată prigonirea neamurilor nemaghiare!“

Arată mai departe cum ziarul englez ia în nume de rău politicilor unguri cari scot de Unguri pe toți nemaghiarii și așteaptă dela Maghiarii înșiși, — pe cînd Anglia cea puternică, nu pune cu sila pe capul Scoțienilor, Irlandezilor ori Valesienilor limba engleză, și îi lasă a să deosebi în toate ale lor de Englezi, deși's sub stăpînia lor!

Ziarul maghiar zice că astfel de descoperiri și ponegriri a lor, a nevinovaților, prin foile mari ale străinătății, trebuiesc desmintite din parte ungurească, și cere dela oamenii puterii să pună pe muncă anumiți scriitori maghiari ca să lupte prin aceleși foi pentru — a spăla pe harapul! Că de unde nu, zice, „cinstea și bunul nume al națiunii maghiare va fi stricat pe vremuri îndelungate înaintea lumii mari!“

Un lucru îl uită ziarul maghiar: acel „bun nume“ nu-l mîncă cutari articoli de prin acele foi, ci îl mîncă faptele politicilor maghiari săvîrșite

față cu popoarele țării, și acele fapte nu pot fi făcute nefăcute prin scrierile cutărui simbrăș ce și-ar lua acum guvernul ca să tot „desmintă“ toate în lumel!..

Mai e dreptate în lume, și aceea vă osîndește și va aduce odată răzbunarea tuturor blăstămaților.

Din mișeliile orașelor mari.

— Isprăvile unui iscusit hoț îmbrăcat în haine de femeie. —

Am adus în prea dese rînduri vești despre multele mișelii, ce să întîmplă prin cele orașe mari ale lumii, fiind acestea oglinda credincioasă a vieții stricate din ele. Spi-cuim și de data asta o prea interesantă întîmplare, ce s'a petrecut mai zilele trecute în capitala țării nemțești, în Berlin. Iată-o:

În strada Friederich e o elegantă și bogat împodobită prăvălie de giuvaeruri (aurituri). Înaintea acesteia să opri deunăzi un frumos automobil și mașinistul conducător, un bărbat bine îmbrăcat, deschizîndu-i ușa ajută să se coboare din el o damă înaltă, îmbrăcată în negru, ce părea în toată arătarea ei a fi o femeie din treaptă înaltă, aristocrată.

„Sunt contesa Armin, dama de onoare a Impărătesii — zice încet doamna necunoscută — și sunt încredințată, ca să cumpăr pentru Principesa Victoria-Luiza un giuvaer (ceva lucru scump), deoarece-măne îi este ziua nașterii.“

Aurarul — beat de fericire, că i-a intrat în prăvălie o doamnă dela Curtea Impărătească, îi îngrămădi înainte cele mai scumpe aurituri, giuvaeruri ce le avea! Chiar și cea mai simplă, prețuia multe mii, în-cît ți-se părea de necrezut.

„Uite — zise după multă alegere dama — acul acesta cu diamant, lanțul acesta de aur, și acest inel de rubin, le voui țineă, te rog pachetează-le, iar socoata o trimite, firește, la Castelul din Postdam.“

Aurarul salută respectuos, plecîndu să pînă adînc, împachetă giuvaerurile și le trimise prin băiat pînă la automobili. Doamna făcu din cap și păși în automobil. Cînd să se așeze însă pe perina moale a automobilului, iaca spaima ei: de ceealaltă lature, pe ceealaltă perină, unde ea nu aduse cu sine pe nimenea, — acum ședea un domn, dar un domn puternic, cu mâna tare, care prinse încet mîna elegantei doamne și-i șopti ușor: În numele legii te arestez!

Domnul din automobil eră un polițist ascuns (detectiv) care văzuse, că doamnei elegante, cînd a intrat în prăvălie, îi lunecase la o parte peruca (părul fals, ce-și pusesse pe cap) și sub ea avea păr tuns scurt, roșu!

La început „dama de onoare“ nu știa pe care lume ei încetul, cu încetul își veni apoi în fire și spuse, că n'are nici în clin nici în mîncă cu Curtea domnitoare, și că nici nu e femeie, ci bărbat, și anume, e băiatul directorului de cancelarie dela tribunalul din Postdam! A fost dus istețul hoț îmbrăcat cum era în haine de femeie la poliție unde a fost ascultat și pus la răcoare, ca să-și ispășască păcatul și să nu mai dorească a fi „damă de onoare“ dela Curte..

Glasul urei sălbătice.

Cum vorbesc despre Români împintenați de printre noi.

Afară de glasul clocotitor de ură ce am arătat în numărul trecut sub titlul acesta, lăsăm să urmeze azi altul, cel puțin tot atât de sălbatic. Iată-l:

Vorbind de faptul că astan a dat Dzeu roadă bună pământului, foaia jidanului Hirsch Adolf din Deva scrie în numărul dela 3 Septembrie, că, acest belșug de rod, nu e numai izvorul hranei îndestulitoare și, ci — „ceea-ce e foarte trist, e și izvorul dător de zile a vieții păcătoase (imorale) și a aducerii la viață a unor rînduri de oameni hăbăuci (proști, bătuți la cap) și găgăuți“! Căci, zice, pe cînd un an așa mai rodit, slujește la îmbunătățirea stării materiale a gazdei strădalnice, în rîndurile de jos ale poporului el samănă samînța otrăvirilor încete, prin spiritul ce acela îl bea acum mai din greu și din care izvorește și întreg de crime (păcate grele) ce să pătrătează apoi pe la tribunale! Ne vin înainte cele mai blăstămate și mai îngrozitoare feluri de furt, de sparger, de jăfuire și omor! Și nici n'ai crede, că la cercetarea celor mai multe crime, dăm de aceea, că izvorul a toate e în alcool (spirit).

Până aci foaia maghiară ar avea în felul seu dreptate, și pîn' aci ne-am înțelege bucuroși în aceea, ca, cu puteri unite, să sfătuiam dară poporul, că, dacă i-a dat Dzeu roadă mai bună ca în alți ani, apoi pe aceea să n'o folosească așa, ca să-și umple casa mai tare de beutură, nici să zică: acum am de unde, haid oțtu-i Dumineca și sărbătoarea, la jidovu la crîsmă, ba unii și peste săptămînă! Ci să folosească prisosul ce le-a dat Dzeu pentru a-și plăti datoriile, pentru a-și cumpăra vite și pământ nou, ca să dea înainte în bună stare! Dacă la atât s'ar fi oprit foaia maghiară, am zice că vine cu un sfat bun față de poporul econom. Ea însă, ca să arate cît e de ticălos poporul acesta românesc din comitatul nostru, aduce înainte, în legătură cu asta, următoarea poveste:

»Școlarii din comuna X. cu școală de stat (semn că învățătorul ungar dela școala de stat a povestit-o), după înscrierile din Septembrie, fiind împărțiți în clasele lor, fiecare clasă s'a dus deosebit în odaia sa.

»Elevii clasei I., 80 la număr, au fost încredințați unui învățător atunci așezat acolo întii, care după cea dintii zi petrecută cu școlarii sei, a chemat pe toți ceilalți învățători la consfătuire. Indemn la chemarea lor la sfat, i-a dat faptul, că din învățăcelii clasei I., 75 la sută răspundeau la întrebările învățătorului, numai cu sunete de animale (vite) și cu holbări de ochi ca vișeti, — și învățătorul firește s'a speriat, că lui i-au dat să învețe nu școlarii ca lumea, ci hăbăuci (ființe bătute la cap, ce nu's în stare nici a vorbi nici a gîndii). Învățătorii

căutînd după pricină, au aflat că înainte cu 6 ani a fost un an cu rod îmbelșugat, a fost vin, vinars și de toate, și asta a rodit mărginirea sufletească a copiilor!..»

Această poveste a învățătorului de stat, despre copiii români peste cari a ajuns el luminător, — e vădit, că e numai scornitura ticăloasă a urei sălbătice care clocotește în sufletele dascălilor de stat, față de poporul român pe a cărui copii sunt trimiși să-i nenorocească! Il adusesse vînturile tari de pe undeva, de prin cea Săcuime, pe unde răbdase foame, aci între Români, și cum a ajuns chiar la copilașii din anul întii de școală, care nu știu o iotă unguerească, cînd el le pune întrebări în limba lui căprească, copiii făceau din umeri și să uitau cu ochi mari, mirați, la el și ori tăceau ori ziceau „nu știu“... El tăcerea lor o lua drept sămna de hăbăucie, iar vorba lor de „nu“ o lua deopotrivă cu glasul vițelului de „muu“ — și își bate joc de copilașii români, că el a căpătat spre creștere animale ori hăbăuci! Pe cînd adevărul e, că hăbăuc a fost el, învățătorul, care s'a pus să toră unguerește la niște copii de 6 ani, veniți din casa părinților lor economi, unde altă vorbă decît românească, n'au auzit!

Vina apoi o pun pe „bețivanul“ popor! Ci-că înainte cu 6 ani a fost un plin de belșug, și oamenii au umblat tot beți, și, să știe, e dovedit de știința medicală, că din oameni beți ori bețivani, să nasc copii mărginiți la minte, hăbăuci.

Dar asta o poate spune numai un rabiât dușman a tot ce e românesc! Că, hai să zicem că e așa, că din cîteva familii de bețivi, au ajuns la școală niște copii tare mărginiți, — dar s'o spui tu asta despre un sat întreg, și încă un sat mare, în care îți vin în clasa I. 80 de copii, că tot 3 din 4 copii sunt hăbăuci de aceștia! — asta numai un suflet de cine o poate spune, ca batjocură despre bietul popor român!

Ce a vrut ticălosul dascăl de stat care a vorbit astfel? Și ce vrea jidovoica dela Deva cînd revine nebleznica poveste a ticălosului dascăl? Nimic altă, decît să scuipe încă odată asupra bunului lui nume! Să-l hulească naintea cetitorilor săi arătîndu-l ca pe un popor dobitoit, decăzut, a cărui bărbați cînd le dă Dzeu roadă în cîmp, umblă tot beți, dînd în starea asta naștere la copii ce nici la 6 ani nu pot grăi decît să mugească ca viței!

Așa vorbesc de noi și ne descriu cătră cei ce nu ne cunosc, judeo-maghiarii de printre noi! Așa grăește din ei glasul urei sălbătice! Dar aceea nu vrea s'o spună, că cine umple satele noastre de crîșme și de jidani, ce otrăvesc poporul cu beături falze, cari sunt curată otravă!

Cu astfel de oameni cum are cineva nădejde a ajunge la „pace“!

Da, zicem și noi, sunt „animale“ Români, și anume, durere, animale prea blînde, ca oile, care vă sufăr pe voi, jupînilor și perciunaților, să le tundeti și să le mulgeti cum vreți!

O, cît de mult am dori și noi, să se prefacă în altfel de „animale“: în tigri și lei apărători ai bunurilor lor și sufletești și materiale! Atunci apoi voi ați ajunge a vă lua catrafusele de printre ei, iar ei ar ajunge a fi prețuiți ca leii și tigri, și atunci ați umbla și voi mai cu pălăria în mână, plini de respect, naintea lor!

Românii Trezească-vă din nepăsarea și îndelungărăbdarea voastră, macar aceste batjocuri veninoase ale străinilor acestora!

Arătați-vă înțelepți, prin aceea, că să sprijiniți în toate numai ce e românesc, și pe ei să-i încunju-rați ca pe niște nerecunoscători și hulitori blăstămați ai vostri!

Glas din popor!

Adresat samsarilor politici Mangra-Brote și ortacii.

Din o scrisoare mai lungă ce primim dela un fruntaș țaran cetitor al foilor noastre, din Munții-Apuseni, dăm aci o parte mai mică. A o publica întreagă, nu ne iartă locul. E însă destul, de gustare, pentru anticriștii Brote-Mangra și ceilalți de-o pănură cu ei. Iaca ce ne scrie fratele nostru din popor:

Cînd cu zvonul buciumat din partea guvernului prin foi, despre o împăciuire cu naționalitățile, și în deosebi cu Români, și asta îndată după înfrîngerile suferite la alegeri, întreg poporul, de sus pînă jos, a tresărit ca de vederea unui fulger sec, venit pe senin! Fiecare să întreba: Ce fel de amăgire va mai fi și aceasta?

Cei lesne crezători își făceau și poate își fac încă multe închipuiri de fericire.

Nu creadă însă nime că Kuentisza sunt mai buni ca înaintașii lor! Să vede de pe acum! Doar și aceștia sunt — fii nemeșilor vechi! Și ei vreau să facă „pace“ după rostul vorbeii: „Lasă, murgule, la paști iarba verde o să paști...“

Noi, poporul român, în decurs de 40 de ani, ne-am putut cîștiga destulă învățătură, că în ce chip să ne așteptăm a fi ocrotiți de toate guvernele! Ce am primit noi, în schimb, dela stat pentru jertfele ce am adus, în bani și sînge? Am primit nesocotirea lor, scoaterea limbei noastre din toate deregătoriile țării, ocări, huidueli pe toate tărîmurile vieții de obște, prigoniri în congregațiile urbariale, prescurtări în comasări, etc.! Pe lîngă toate și peste toate și legea școlară a lui Apponyi. Intemnițări și gloabe în bani!

Moderatîi, resp. dezertorii (fugarii) nostri cei de pănura lui Mangra, Burdea, Ionescu, Siegescu, Ciocan, Moldovan, Brote și Slavici, pot să creadă, dar noi, poporul, nu! Să o știe și acești domni cu gînduri as-

cunse, că noi, poporul, nici nu-i vom asculta, nici urma, nici cînd.

x. s.

Și așa mai departe, arată fratele nostru din popor pilde din trecut, cari, cu drept cuvînt, fac poporul să fie neîncrezător în vorbele de pace, desmintite prin baionete, maghiarizare de școli, izgonirea limbei române și toate celelalte „bunătăți“ cu cari guvernul dela Pesta ne ferecește!

Morții dela Țalna.

Morții dela Țalna își dorm în liniște somnul de veci, și pe mormîntul lor vîntul de toamnă își șueră amarul și durerea. Cu trecerea lor dela viața aceasta, roata vremii nu s'a schimbat, și rostul lumii acelaș a rămas. Doar sufletele simțitoare ale acelor, cari fac parte din neamul morților, își mai îngână amarul și jalea pe cărările troienite în frunze arămii și pribege. Pe icicolo doar un moșneag mai scutură din cap, cînd trece pe lîngă nouile morminte, și 'n amurgul însărării cite-o babă mai spune doar nevestelor tinere, că viața prea e amară și glonțul din greu ne răpune.

Ci morții dela Țalna vor să vorbească și ei își cer cuvîntul. Stațiile lor palide ies în miez de noapte din lăcașul de lut, și 'n bătaia argintie a lunii ne arată ranele și zimbesc cu durere. Morții vor răzbunare. Ei trec adesea pe la ferestrele călăilor lor și rînjindu-se fioros ar vrea par'ca să-și răzbune că le-au luat viețile...

De morții dela Țalna s'a vorbit mult în foile noastre românești. Și mult s'a înfierat nemaipomenita sălbătăcie a unor oameni fără de inimă, cari sătoși de sînge, ucid pe oamenii pacnici, pentru-că aceștia nu vor să lapede pe clipă o pantlică tricoloră, pe care o poartă din moși-strămoși, ca o podoabă a portului lor! De astădată să lăsăm să vorbească în privința aceasta o foaie unguerească: „Világ“ care cu curagiu mai rar întîlnit la ziarisții maghiari, aruncă în ochi ocîrmuitorilor puternici greșala lor. Iată glasul foaiei unguerești:

„Până acum administrația n'a luat în samă așazisele „abuzuri“ (călcări peste rîndueli) cu aceste pantlici tricolore, și pentru acestea n'a cam prigonit pe oamenii dela sate, cari fără scopul anumit de a „demonstra“ împotriva patriei, cu bună credință, au purtat aceste pantlici întotdeauna, ca o parte întregitoare, ce împodobește portul lor strămoșesc.

În vremile mai nouă însă pentru acestea (pantlici) opresc pe oameni în drum, îi provoacă ca să-și ia de pe vestminte pantlicile colorate, și intrucît ei nu ascultă, li-se smuig cu puterea podoabele hainelor. Prin asta însă bagă amar și jale în sufletul țaranilor și de multe ori li sîlesc pe aceștia ca să-și a pore

cu puterea și cu brațul podoba hainelor lor, iar drept urmarea a acestei împotrivi sunt o mulțime de morți deja.

Așa s'a întâmplat mai în zilele trecute în Ocna Sibiului, la Blaj, și în alte locuri, cu țărani și băieți de școală, pentru-că unii din ei purtau brlu tricolor, iar alții aveau buchet de flori în mână în colorile roșu-galben-vinăt.

În Ocna s'a întâmplat volnicia aceasta cu o doamnă streină, din România, și cu fetița ei, și foile române scriu cu mare supărare și mirare despre acest scandal! Această purtare — după părerile noastre zmerite (zice foaia ungurească) — *de loc nu să potrivește cu scopul legilor și a ordinațiunilor*, de-oare-ce acestea opresc numai folosirea *demonstrativă* (adică cu scop de a-ți bate joc de opreliștele cutari!) a tricolorului *unei țări streine*. Paragraful 36 a acestei legi adecă spune, că să poate pedepsi numai acela, care folosește sau pune „steag, pajură, ori alt semn, ce arată o *țință dușmană* față de așezimintele legale ale statului”.

De aici ori-care om cu mintea limpede, poate pricepe, că podoba tricoloră de pe hainele strămoșești ale țărănilor români, *nu sunt la nici un caz semne*, ce dovedesc o „*țință dușmană* statului”, pe care peste tot bietul țaran nici n'o înțelege și cu care nu și bate capul! Iar *țință legii* la nici un caz *nu poate fi*, ca să desbrace pe cetățenii țării din *portul lor strămoșesc*, de-oare-ce o astfel de *țință unei legi europene* nu să poate în-gădul!

Peste tot, acum, cînd să vorbește atît de mult de o „*împăcare româno maghiară*” — zice apoi foaia ungurească — o astfel de purtare *proastă și necruțătoare*, e o *greșală politică de neiertat* și cu tot dreptulea naște nemulțumire și amar în sufletele Românilor naționaliști, cari în astfel de împrejurări au tot dreptul să nu creadă în pace!

Cu atît mai puțin sunt de prigoniți aceste panclici tricolore, de-oare-ce așa cum să poartă (roșu-galben-albastru în mers oblu, în fața apei-or-zontal) *ele nici nu sunt macar asemenea celor din România* (albastru-galben-roșu, cari să pun în chip *atîrnător* din sus în jos, = perpendicular), și mai ales că pe aceste colorii le folosesc chiar și capitala țării *Budapesta!*, dar nu sunt de prigoniți și pentru-că Români din Ungaria le folosesc din cele mai vechi timpuri, tocmai precum folosesc Sașii panclică albă vinătă — cu toate că sunt colorii și a unui stat strein — și nimănuia nu-i trece prin minte, să-i prigonească pentru asta!

Așa grăește foaia ungurească: „*Világ*“ din 8 Septembrie, și aci adevăr spune. Ci mult pe noi a-ceasta totuși nu ne mîngăie, căci glasul ei, glas în pustiu grăit e în cazul acesta.

Goreșpondență.

Din Petrifalău.

Din comuna Petrifalău, (îngă Sebeșul săsesc) primim următoarea veste tristă:

Școala gr. or română din Petrifalău, din cauza edificiului necorespunzător, a fost amenințată din partea organelor statului cu închidere.

Ca să nu perdem școala, în care să învață legea noastră și cultivă limba noastră strămoșească, organele bisericești au luat măsuri și au început la zidirea unei școle corespunzătoare.

Din pricina aceasta unii poporenii umblă cu gîndul să-și părăsească legea, zicînd că „*lor nu le trebuie școală*”. O fac ei a-ceasta din neștiință sau amăgiți de răuvoitori, sau numai ca să amenințe și astfel să scape de aruncul pus pentru zidirea școlii? În-că nu să știe. Din ori-care pricina ar face-o, trebuie să știe, că la orice confesiune ar trece, de plățirea aruncului făcut înainte de trecere, la nici un caz nu pot scăpa. Așa spune legea.

Dar, pentru Dzeu, acum cînd cu toții luptăm pentru lumină și ca să ne apărăm limba și legea, mai pot fi în poporul nostru oameni atît de uitați de sine și de Dzeu, încît de bună voie să se lapede de lumină, de limbă și de lege?

Nu știu acei nenorociți și nu văd ei, că numai prin jertfă putem susține ceea-ce avem? Pentru *limba și legea strămoșească* datori suntem să jertfim tot și toți!

X.

Birturile tot pline...

De mai multe ori am avut privilegiu a face drumul dela Caransebeș la Hațeg, și astfel a trece și prin comuna Bouțariul de jos, a cărei locuitori deosebit mi-au atras luarea aminte că s'oameni isteți, deștepți, dar precum m'am putut încredința, prea s'o dăți uritei patimi a *beției*. Ziua, noaptea, iarna, vara, în zi de lucru, ca și în sărbători, *birturile le-am văzut tot pline*, cu toată speția de oameni. Moși și babe, bărbați în vîrstă, neveste tinere cu copii în brațe, feciori juni, fete mari, copii de școală, tot felul. Ce m'a mirat mai mult e, că unele mueri stau după masă cu furca în brlu, torc, beau și cîntă, iar ici-colea mai vezi cîte unul înțins și prin cele șanțuri. Lucru ce te umple de fiori și rușine!

Ce am văzut însă în Duminică trecută trece peste toată stricăciunea și slăbiciunea unui popor: în

un birt părea că e adevărat iad, larmă, țipete, sudălmii spurcate, de te lua groază! Să încăieraseră la bătae și mai apoi ieșau cu grămada oameni plini de sînge, ear' pre unii l-i scoteau în procoviți! De unde atîta sfășiere între frați de un sînge, nu-mi pot închipul. Blăstămatul de spir e pricina tuturor acestor rele!

Cine poartă vina ăstor stări atît de triste, de asemenea nu-mi pot da seama. Ar fi datoria preoților a cuvînta și a lucra pentru abaterrea poporului dela urita beutură. Dar aci, ci-că preotul local mai mult să ocupă însuși cu arangierea birturilor, decît cu lupta contra lor!... Poate și aci e izvorul răului. Adu, Doamne, mai bine.

Căldătorul.

NOUȚĂȚI

Înscrierile la Universitatea din Budapesta s'au început și curg mereu. În anul acesta numărul studenților pare a fi și mai mare ca în trecut. Studenții români noi încă au venit mulți și după toate semnele numărul studenților români în anul acesta va fi mai aproape ca ori cînd, de 300. Îmbucurător e, și mult grăitor faptul, că în anul acesta s'au înscris la facultatea filozofică de aici și 3 *domnișoare române*, anume dșoarele: Eleonora Ciurdariu (Beiuș), Margareta Lia Dima (Brașov), și Margareta Hodoș (Blaj).

Nădăjduim că tinerețea română universitară va cunoaște tot mai mult chemarea sa, și acum cînd în mijlocul ei are și pe harnicul profesor, pe dl Iosif Popovici, va rîpe cu obiceiurile din trecut, organizîndu-se mai bine și — *hic Rodus, hic salta* — să va însuflești mai mult pentru studiul *limbei române!*

Asociațiunea la Dej. Dl Dr. I. Mezei, avocat din Dej, vestește, că din privilegiu adunării generale a „Asociațiunii”, pe zilele de 18 și 19 Sept. n., — comitetul de încuarterare își va avea cancelaria la banca „Someșana”. Acei ce doresc a avea cuartere să se înștiințeze de vreme la dl adv. Dr. I. Mezei, președintele acelu comitet.

Apelul Românilor din Panciova. Români din Panciova încă în 1899 s'au despărțit de cătră coreligionarii lor Sirbi și s'au constituit în parochie română de sine stătătoare. N'au însă nici azi propriul lor lăcaș dumnezeesc, fiindcă n'au căpătat nici un finic dela frații lor coreligionari, dela cari numai prin proces să va putea scoate partea credincioșilor noștri; neputînd însă aștepta sfîrșitul unui proces de durată lungă: Comunitatea noastră bisericească — s'a hotărît a zidi o biserică pentru lauda și preamărirea lui Dumnezeu.

În numele cauzei sfinte, fiind lipsiți de mijloace, conducătorii parochiei roagă cu tot respectul, a fi

sprijiniți cu obolul marinosos de toți cei îndurați.

Ei cer sprijinul tuturor binevoitorilor lor, fie cît de modest, fără de care nimic durabil și măreț nu să poate face.

Sumele să se trimită la adresa „Panciova”, institut de credit și economii în Panciova în restimp de 60 zile, fiindcă comitetul parochial e obligat a-și da seama despre ele.

Contributorii cu o donațiune dela 500 coroane în sus, să consideră de membrii fondatori ai bisericii greco orientale române din Panciova. Rezultatul colectelor să va publica.

Cununie. Alesul paroh în Șasa, Ioan Dandea, își anunță căsătoria bisericească cu dșoara Elisaveta Gligor, fca preotului gr. or. din Ponorel, Ioan Gligor, care să va săvîrși Duminică în 5/18 Sept. a. cînd

Convocator. On. membrii ai despărțămîntului XXIII. „*Turda*” „Asociațiunii” precum și toți binevoitorii și sprijinitorii ei sunt poștiți la adunarea generală, ce să va ține în 18 Septembrie st. n. 1910 la 2 oare p. m. în localul școlii gr. cat. din Măhaciu după obicinuita ordine de zi.

Cu privilegiu acestei adunări va avea loc și predarea bibliotecii populare înființate pe seama comunei Petrifalău unguresc!

Brlu roșu. I. P. Sa Metropolitul Mețianu, a dăruit pe părintele Nicolae Carpinișan, din Răhău, cu dreptul de a purta brlu roșu. Brlu roșu e o mare cinste pentru preoții români, pe care numai puțini o primesc. Părintele Carpinișan, s'a făcut vrednic de onoarea ce i-a dat-o capul bisericii. Fruntașa comună Răhău, a înaintat mult decînd are în frunte pe: „papa Nicolae”. Dsa cu un zel mare își conduce și sfătuște poporeni la lucrurile bune ce li-să dau în cale. Rada muncii sale este starea bună de azi a comunei, a bisericii și școlii.

Vrednic este de cinstea ce i-s'a dat. Salutăm pe noul protopop onorar, dorind, că brlu roș mulți ani să-l poarte sănătos!

Rb.

Indreptare. În No 33 al folii „Libertatea” sub titlul „Primar omorît” s'a publicat știrea, că primarul din Tibru a fost bătut de și-a găsit moartea, de oarecari mâni necunoscute, și e bănuiala, că bătaia și moartea i-a venit de acolo, că la alegerea de deputat s'a purtat dușmănos candidatului național Dr. Vajda.

Privitor la această întimplare ni să scrie de un bun Român din partea locului, că ucigașii nenorocitului primar au fost descoperiți în curînd după omor, și s'a aflat că s'o frații Vasile și Vasilică Iacșa, cari i-au fost dușmani vechi. Prin lunie i-au tăiat o viie încărcată cu struguri, și acum l'au pîndit pe cînd l'au văzut sara mergînd spre casă și l'au răpus, unul apucîndu-l de

mâni, altul implinindu-i un cuțit în inimă, încît a căzut aci pe loc îndată. Primar fusese numai de un an și jumătate și era om tare de omenie și bun și la alegeri deși el s'a dus de sila unor mai mari cu aceia, dar încolo între alegătorii din comună nu a făcut nici o stricăciune. Așa că omorul nu a fost omor politic, ci o răzbunare a unei vechi ure personale.

Criminalii au fost prinși de gendarmi și duși la temniță în Alba-Iulia.

COLERA.

A fost tănuțită în Ungaria. Acum a ieșit la iveală că ea seceră vieți de săptămîni de zile!

Foile dela sfîrșitul săptămînii trecute (de Sîmbătă) ne-au adus veste rea din părțile Pestei și vecinătățile Dunării! Că *colera*, groaznică boală de care a fost ferită țara dela 1873 pînă azi, — își arată capul în cîteva orașe din acele părți de țară.

Ci-că în cele două săptămîni de mai înainte au fost de tot 5 (cinci) cazuri de coleră în țară, dar deregătorii le-au tănuțit, ca să nu sparie lumea. Văzînd însă că să ivesc îmbolnăviri nouă, — nu mai pot ascunde nenorocirea și o dau pe față, înfrumînd lumea a să pază de morb și a lucra să împedecă lățirea lui!

— Foile de Duminecă ne-au adus vestea despre alte *trei* îmbolnăviri nouă, de tot dar 8 pînă la această dată. Toate pe aproape de Dunăre, căci apa Dunării e molipsită și din ea să imprumută morbul. acesta foarte lipicios!

— Foile de Marți aduc vestea alor alte patru îmbolnăviri nouă! Morbul începe a prinde putere în comitatele: Tolna, Pesta, Győr, Baranya, toate vecinașe cu Dunărea.

— Cele de Mercuri află *trei* îmbolnăviri nouă.

In com. Baranya au fost pîn' acum 13 îmbolnăviri, din cari 5 *sfîrșite-cu moarte*.

In celelalte din comitatele atinse, tot așa, cam jumătate din cei îmbolnăviți mor.

S'au dat peste tot locul rîndueli, cum trebuie ținută curățenia cea mai mare, care e aproape singurul leac contra colerei. Poame nedepin coapte să nu să mînce, că acelea atacă stomacul și în stomac bolnăvicios prinde mai ușor morbul colerei!

Potopuri în Austria, au fost săptămîna trecută. In orașul Kuno-witz zece oameni s'au înecat și 100 case s'au prăbușit.

Cununie. Dș. Măriuța Blaga și dl Adam Știrce vestesc serbarea cununiei lor, ce să va celebra Duminecă în 18 Septembrie a. c. la oarele 4^{1/2}, în biserica gr.-or. din Orăștie.

— Dl Iacob Herța, croitor în Orăștie și dș. Eva Cătană își sărbează cununia în bis. Catedrală din Sibiiu Dum. în 18 Sept. n.

Mare nenorocire de automobil. In apropiere de orașul Bologna (Italia) un autobus, în care să aflau vre-o 60 de călători, a căzut într'un șanț, din pricina unei frîne rele. Doi călători au fost omorîți, iar 36 greu răniți.

Espozțiile de poame în Dej. Reuniunea economică din comitatul Solnoc-Dobica aranjază în răs-timpul dela 29 Septembrie pînă la 1 Octombree o expoziție de poame struguri, legume și flori. Economii, cari voesc a lua parte la această expoziție, au a-și trimite produsele lor în timpul dela 29 Sept. pînă la 1 Octombree. Inștiințările sunt de a se face pînă la 15 Septembrie st. n. Pentru cele aduse nu să ia nici o plată pentru locul, cel cuprînd pe întinderea expoziției. In schimb toate produsele se vind la sfîrșitul expoziției, prin licitație.

Politică turcească. Din Belgrad să scrie, că sultanul a subscris judecata de moarte a alor 40 de tribuni albanezi, cari în primăvară uaseră parte în răscoalele împotriva Turcilor. Tribunalii vor fi spînzurați în deosebite orașe în fața publicului, ca să-l îngrozescă.

Atentat împotriva unui maior rus. Din Petersburg vine vestea, că maiorul Ivanov, pe cînd să ren-torcea de pe cîmpul de manevrare, îndată ce a ajuns în sat, lovit de-un glonț, s'a răsturnat de pe cal. Manevrarea a încetat la moment și puștile tuturor soldaților au fost cercetate, ca să afie cine a fost criminalul, ceea-ce n'a reușit altcum. Maiorul e bolnav greu și nu-i nă-dejde de a-l mîntui.

Dare de seamă. Cu ocaziunea reprezentăției teatrale, date pentru completarea gimnaziului din Brad, la 28 August 1910 în hotelul „Central” din loc, au suprasolvit următorii Dni: Dr. Victor Nemeș și Gligor Porcariu cîte 10 cor. Dr. Ioan Papp adv. 6 cor. Dem. Câmpian asesor și Nicolae Codrin cîte 5 cor. I. Sferdian 3 cor. Romul Coțoiu, N. Stanciu prof., Iuliu Papp cîte 2 coorane, Stefan Paul not. 2 cor. 80 fil. P. Pavel, Dr. Tisu, W. Rudolf, P. Rimbaș, P. Cioffica, Andron Bogdan, Dirina George cîte 1 cor. Teodor Lung 40 fil. A intrat din vinderea biletelor 279 cor. 10 fil. Venitul brut: 334 cor. 30 fileri. Spesele 154 cor. 24 fil. *Venitul curat: 180 cor. 06 fil.* Suma aceasta s'a predat direcțiunii gimnaziului din Brad. Domnilor contribuți li-să esprimă profundă mulțumită. Brad la 7 Sept. 1910. Ioan German cassar.

Espozțiile de vite în Brașov. In zilele de 9, 10 și 11 a lunei Octombree să va ținea în Brașov o expoziție de vite, — în legătură cu o expoziție de unelte și mașini economice. Expoziția să aranjează sub ocrotirea guvernului, care pentru această țintă a dat 46 de mii de cor. Afară de aceasta alte 16 mii sunt destinate pentru darea de premii. Economii mici vor primi premii în bani, pentru proprietarii mari ministerul de agricultură cumpără felurite lucruri de preț. Vor fi despărțăminte pentru cai, vite cornute, bivoli, oi, porci, galițe și iepuri.

Scopul acestei expoziții e să cîștige cumpărătorii din România, și între aceștia guvernul României pentru țirgurile din graniță.

Curs practic de limba maghiară p. I. pentru cl. 1, 2 și 3 50 fil. și p. II. pentru cl. 4, 5 și 6 50 fil. de Iuliu Vuia. scris în conformitate cu noul plan ministerial emis sub Nr. 120.000/1908 și care cuprînde: exerciții de cetire și intui-țiune, poezii, cîntări și elemente de aritmetică, geografie, istorie și constituție, a obținut aprobarea ministerială sub 43.830/1910. Recensentul ministerial califică aceste manuale de model. „Ca cărți practice să numără între cele mai bune cărți de acest fel, fiind scrise dnpă un metod atît de lămurit și ușor; așa că numără între cele mai succese creațiuni”.

Invățătorii cari vor să salveze pe sine și școalele noastre probeze a-le introduce. (622) 2-3

Un haiduc de lumea nouă.

De vre-o 10 zile-i mare zarvă 'n țară. In Bihor ani de-a rîndul a trăit un hoț: Emrich Vitaliș, care ca pe vremea lui Rozsa Sándor a săvîrșit cele mai mari fără de legi, dar descoperit nu a putut fi pînă acum în timpul din urmă. Hoțul, e un om slăbuț, mic de statură cu un umăr mai înalt, decît celalat, fricos, cînd vorbești cu el mereu își pleacă ochii, dar țintaș, de-ți nimerește rîndunica 'n zbor. Hoția cea din urmă a săvîrșit-o ziua 'n amiază, și într'un chip cu totul nou: Ș'a pus pe bicicletă, a luat pușca pe umere și a ieșit în calea unui ne-gustor de vite în al șaptelea hotar. Aceasta n'a fost însă încă culmea. A plecat de-acasă și cînd a ieșit pe ușă a zis femeii și mamei sale: să nu vă uitați încotro apuc, că vă 'mpușc. Soția a ascultat de vorba spusă, dar mamăsa i-a ieșit în urmă. El a pus pușca la ochi și ținîndu se de cuvînt, a tras și a nimerit-o drept în inimă!

Multe și înfiorătoare lucruri să vorbesc despre Rozsa Sándor al Bihorului, pe care acum 150 de jandarmi îl urmăresc și spre rușinea lor, nu sunt în stare să-l prindă! E de-o cutezanță oarbă și a străbătut prin cordonul — sirul de pază alor 150 de jandarmi ducîndu-se în satul lui fără ca să i-se miște un fir de păr. Ba ca să-și bată joc în chip vădit de jandarmerie, s'a dus și în curtea notarului, unde locuiau ofițerii de jandarmi. Jandarmii l'au ochit, și au întins puștile. In clipa aceea însă el sare gardul și 'n urma lui șueră zadarnic 12 gloanțe. Toți au crezut atunci că i-s'a curmat firul vieții, dar cînd au mers să-l caute, ia-l dacă ai de unde! Mai trîziu l'au văzut iară în marginea unui rîu și era legat la mână. Cum însă îl goniau mereu ridică pușca și trîin tește la pămînt cîte un jandarm, — așa nimerește!

Nu ni-a sosit încă veste că l'ar fi prins.

Ba acum pe urmă, ci-că i-s'a pierdut cu desăvîrșire urma! E greu de prins, fiind-că în larg de mii de jugăre de pămînt e sămănat nu-mai porumb (cucuruz) și în acesta el să poate ascunde în dragă voie.

Pe marginea rîurilor sunt apoi trestieșe înalte, mari, pe unde el umbă cu siguranța omului născut în mijlocul lor, pe cînd jandarmii, cari, cei mai mulți, nici n'au vă-zut locurile acelea, numai cu greu și cu frică cutează a străbate în urma lui.

Interesant e, că poporul îi prinde parte și pe lingă toate poruncile, îi pun în fereastră, ori pe la colibele de cîmp pîne 'struguri și alte mîncări, ca rătăcînd pe-acolo haiducul să se găsească și să aibă cu ce-și nutri oasele trudite...

POȘTA REDACȚIEI

St. B. „Din cîntecelă mele” nu putem publica. Sunt slabe.

Jov. G. (Café Banat) în Cincinnati. Pe 1909 ești plătit. Dl T. a trimis banii pentru dta. Dar pe anul de față nu. Acum și-am deschis iară mersul foilor, dar trimite plata pe acest an: 2 dolari și jumătate.

Dni Dr. M. loco. De fapt n'am fost auzit de scrisoarea venită la „Românul din Orăștie”. Dar ca dovadă că „Libertatea” nu face culte personale, e chiar acea notiță, care are ascuții numai contra în-cercării „patrioților” din loc de a și-l cuceri eventual pentru ei! Incolo am știut de întervenirile alor 3 domni de aici și de aiurea, pe cari îi prețuim mult, și nu *i-am pus cu numele*, tocmai fiindcă nu preamării de persoane facem. Așadar dacă „Lib.”, „n'a spus adevărul deplin”, apoi de asta mai curînd cele 3 persoane pretine ei, s'ar putea plînge, nu „Românul din Or.” despre care nu știa.

V. Borșu, Erie (Pa), N. America. Bani s'au scris pe cum ai dorit. La 2 inși pe cîte un an deplin la unu pe jumătate de an. Foile vă merg.

Unu abonent, nu știu cine. Am primit recla-marea dtales pusă la poștă în Krassova, prin care ne ceri Nr.ii. 33, 34 din „Libert.” și vre-o 14 numeri din „P. Int.” de anul trecut. De toate ne-ai scris, numai să-ți scri numele ai uitat. Așa cum să-ți trimitem? Dar și altfel „Foile Int.” din 1909 nu și-le mai putem trimite, că nu le mai ținem. De le cereai la capătul anului, le căpătai încă. Iar ca pentru 14 numeri de „Foile Int.” ce-ți lipesc, să-ți trimitem un volum, adecă pentru 14 cr. să-ți dăm 50 cr. — ne iartă, dar nu să poate.

Dșale P. M. în Chicago (America). Adresa acelei farmaciei e scrisă acolo în-treagă. Scrie numai cum e dată. Mai alt-fel n'o știm nici noi.

Dș. Iac. Mitr. în C. Aici la noi să cer 6 clase gimnaziale, iar în România auzim că să recer 8 clase, fără a să cere negreșit și matura. Pentru mai mare siguranță întrebă la vre-un cunoscut din țară.

Mare țirg de stofe și de mătasă!
 în prăvălia de modă de dame alor
MATEI WEINER
 Budapesta, VI, Andrassy ut 3.
Noutăți de modă de toamnă și de iarnă.
 Calitatea cea mai bună!
 Prețurile cele mai ieftine!

Să binevoiască fiecare doamnă a-mi cere *marea colecție de modele*, care conține în număr bogat cele mai frumoase stofe, cartoane de spălat, catifele și mătăsuri. Colecția de modele o trimitem gratis și franco, dacă mi-o cere cineva și dacă mi scrie, că dorește modele mai ieftine, ori mai bune! Din marelă meu magazin amintesc următoarele obiecte de rec-ctamă, pe cari le pun în vizare, și anume:

<i>Fiancl-Tennis</i> de cea mai 17 1/2 - 19 1/2 Cr. și mai bună calitate, metrul cu	scump.
<i>Fiancl-Velour</i> , calitate groasă	24-35 " "
<i>Fiancl-Englezese</i> , modele stră-lucite, metrul	29-35 " "
<i>Cumgarn</i> de modă de 120 cm. lățime, metrul	49-58 " "
<i>Postar pentru dame</i> de 120 cm. lățime, calitate bună, metrul	55 " "
<i>Stofă de modă</i> engl. de 120 cm. lățime, în toate colorile	65, 75, 98 " "
<i>Califică pentru haine</i> , în toate colorile, calitate bună, metrul	65/85 " "
<i>Mătasă-Pongla</i> , în toate colorile metrul	68 " "
<i>Mătasă-Tafelata</i> , în toate colorile, metrul	85 " "
<i>Mătasă pentru bluze</i> , în toate colorile, metrul	88 " "
<i>Mătasă</i> , mătasa ce să spală pentru fuste și pentru căpșuțală fină, în toate colorile, m.	75 cr.

Mare alegere în stofe engleze și franceze pentru costume, în broderii, podoba pe vestiminte, toalari și totfelul de obiecte necesare doamnelor.

Grăbiți decă, și-mi cereți din erome colecția de modele. 1-5
 Comanda peste 20 cor. expedită franco.

„Ardeleana“

instituit de credit și de economii, societate pe acții
FILIALA PETROȘENI

P. T. Să aduce la cunoștință publică, că „ARDELEANA“ instituit de credit și de economii din Orăștie, a deschis cu începutul anului curent o filială în Petroșeni, care să ocupe cu tot felul de afaceri de bancă.

Special primește depuneri spre fructificare, după care plătește interese de 5% și cari, conform stării cassei, să pot ridica ori-și când, și

acoardă tot felul de împrumuturi: pe obligațiuni, cambii și pe ipotecă, după care să plătesc interese de 7—8%.

Localitățile Filialei „Ardeleni“ în Petroșeni, sunt: fostele localități ale băncii »Jiana« și oare de oficiu să țin în toată ziua — afară de Duminică și sărbători — dela 8—12 a. m. 3—5 p. m.

Având în vedere că filiala „Ardeleni“ este singura bancă românească din Petroșeni, fondată anume pentru poporul nostru din acel ținut, rugăm pe toți cei interesați, ca în toate afacerile lor de bancă și peste tot în ori-ce afacere comercială ce ar avea, să ni-se adreseze cu toată încrederea, și semnăm

Petroșeni, în Februar 1910. (657) 24—30

„Ardeleana“

instituit de credit și de economii societate pe acții
filiala Petroșeni.

Butoaie și Buți.

Buți din lemn frumos și uscat de stejar, gata pentru a putea fi trimise îndată, dela 15 Hectolitri în jos de mari, și: (830) 2—3

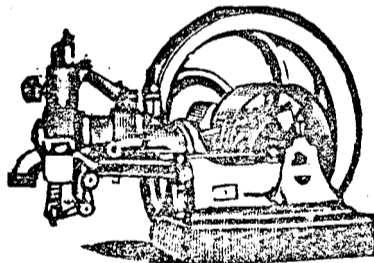
Vozuri pentru prune în ori-ce mărime; apoi:

Butoaie dela 15 litre în sus, să gasească ori-când la:

Joh. Andree, butnar în Sebeșul-Săsesc (Szászsebes).

Fabrica de motoare din Drezda

(Dresdener Motorenfabrik A. G.) cea mai veche și mai mare fabrică de motoare din Germania

liferează **motoare și locomobile** de benzin, oleu brut, gaz, petrolu și gaz sugativ, binecunoscute în cercurile de specialiști.

Noutate uimitoare!

Regenerator de gaz-sugativ Universal:

Spese de lucrare: pe oră pe o putere de cal numai cea 1 flier.

Depozit general la: (468) 2—6

Ignatz Gellert & Comp

Budapest Teréz-körut 41. Telefon: 12—91.

Garanție îndelungată! Plăți favorabile!

(828) **Pentru economii!** 2—2

— Pământuri de arîndat! —

În hotarul Orăștiei, partea »La rîu«, să dau cu arîndă 12 jugăre de pământ arător!

Pe hotarul Romosului, în brazdă cu orașul, alte 5 jugăra arător și țelină.

În Dealu mic: 3 grădini de 2 $\frac{1}{2}$ jugăre, cu peste 2000 altoi. De-ocamdată să dau în arîndă.

Pentru informațiuni a să adresa la: Administrația foii.

„POPORUL“

Inst. de credit și econ. societate pe acții în LUGOJ.

CONCURS.

»Poporul« instituit de credit și economii, societate pe acții în Lugos, prin aceasta publică Concurs pentru ocuparea:

a) unui post de funcționar, cu salariu anual începător de 1400 cor. și

b) unui post de practicant, cu salariu anual începător de 800 cor. în rate lunare anticipative.

Absolvenți ai școlii comerciale superioare, cari au praxă de bancă și posed pe lângă limba română și limbile maghiară și germană, vor fi preferiți.

Ofertele provăzute cu atestate în original sau legalizate, sunt de adresat direcțiunii până în 20 Septembrie a. c., iar posturile de ocupat în 1-a Octombrie a. c.

Lugoj, la 31 August 1910.

(928)2—3 Direcțiunea.

Cînd veniți la Orăștie

nu uitați a cerceta următoarele

FIRME ROMÂNEȘTI

vrednice de toată încrederea și de tot spriginul!

Ion Lazaroiu,

prăvălie de pinză, bumbac, lînării, haine de călușeri, și tot ce e de lipsă țărănilor. În piață, colțul de jos.

A. G. Muntean,

prăvălie de manufactură, pinzărie, lînărie, toți articli de țasut. În piață (în fața cafenelei Eisenburger).

A. G. Baciu,

prăvălie de pinzării, stofe și năfrâmi de pâr și de mătăsă, plapome, cufere, strae, covoare (Teppiche).

Mare asortiment în ghetete (păpuți) de tot prețul și toată mărimea.

În piața mare.

Simion Corvin jun.

Prăvălie de haine bărbătești și de copii. Pălării și Croitorie! Drumul țării.

Artemiu R. Brassai,

pielărie la „Ciobanul“, vînzare de opinci, în mare și mic. În casa hotelului „Coroana“.

Aurel Oprean,

prăvălie de modă, mare asortiment în articole moderne. Prețuri fixe! În piață, lângă Cafee Eisenburger.

Nicolae Opreșiu,

măestru pantofar Drumul țării nr. 38 (dela școala română peste drum).

Ioan Lăzăroiu,

măestru pantofar, pregătește tot felul de încălțăminte, domnești și țărănești! Drumul țării nr. 5.

Brutus Brassai,

măestru măsar, depozit de mobile și sicrie (copârșae). Drumul țării nr. 3.

IOAN ROB,

prăvălie mixtă și de ferărie: platene, sobe, coase, furcoale, oale de fer și de pleu, țiment, beoxin, căruțe și scaune pentru copii mici, pluguri și tot felul de ferărie. Garduri de sîrmă (drot) Băcănne: fărînă și toți articli de hrană.

Tot felul de fărîburi și oleiuri. Piața poliției.

Ioan Vărmăgean,

măestru pantofar. Ghetete moderne precum și pentru țărăni. Pentru copii lucru gata! Prețuri moderate! Str. Berăriei (față de judecătoria).

Antoni Balomiri,

măestru pantofar, ghetete după comandă, cel mai bun material! Prețuri moderate! Depozit de ghetete (păpuți) gata! Ghetete pentru țărani din piele de vix, cu 4 fl. (8 cor.) Ghetete de copii dela 2 cor. până la 5 cor. — Jumătăți pentru casă ieftine și frumoase.

Str. Berăriei (față de crișma la „Strugur“)

Ilie Lădariu,

măestru ferar, potcovitor diplomat, depozit de trăsuri și pluguri, și rotărie. Drumul țării nr. 50 (dela biserică română peste drum).

Caută post.

Un bărbat încă în puterea vieții, fost învățător peste 30 ani, dar din lipsa de diplomă, oprit acum dela învățătorie prin ordin administrativ, — caută o ocupațiune potrivită, de pildă ca supraveghetor la ceva lucrări, ca magaziner, ca servitor la o bancă, sau altă ocupațiune care să-i dea existență.

Deși trecut de 50 ani, e bărbat în puterea vieții, sănătos, robust, puternic și lucrător. E om treaz, nu e beutor, nu e domnos.

E și cantor bun, cu voce bună și cunoscător deplin de tipic!

Îl recomandăm cu căldură celor ce i-ar ști o ocupațiune potrivită, după-ce cinstitele legi nouă ale statului, l'au alungat din cariera pe care a servit-o peste 30 ani, lăsîndu-l pe drumuri, cu familia. (0) 3—3

Adresa o dă Administrația foii.

(812) **Doi învățăcei** 4—4

să primesc la subscrișul măestru faur.

Lazar Radu,

măestru faur în Bințișii u. p. Orăștie

Comandele să fac urgent și să trimit și cu rambursă!

CEL MAI NOU ȘI MAI BUN LEAC!

Atrag atențiunea marelui public, asupra medicamentului meu, pe care l'am descoperit numai de curînd, și pe care îl dau cu garanție tuturor ce-l comandă. Medicamentul are mare efect asupra bolilor de: *uime, umflături, buboale, cocitură, sugel, bubă-vîndă* apoi la *tăieturi de săcure ori de cuțit, la durere de spate și de picioare, chiar și celui ce cade de-i vinețește vre-o parte a trupului, și la bube urite de pe trup!*

Leacul folosit *vindecă ori-și-ce boală de acestea.* — Dacă morbul e mai vechiu *coace fără nici o durere, spărgînd rana și trăgînd puroiul (coptura) și rămîne omul sănătos!* — *Folosește și la morburî învechite!* — *Și la ARSURI!*

Acest medicament (leac) nu să află spre vînzare în nici o farmacie, ci să pregătește de-adreptul de mine! Lămuriri (sfaturi) cum trebuie folosit leacul, să dau la cumpărare. — Leacul nu e periculos și are un miros plăcut!

Acest medicament (o rudă de 10 cm. lungă) costă numai 2 cor. 40 flieri. Două ruzi 3 coroane 40 flieri.

Adresați-Vă cu încredere la

Romul Budoiu-Deleanu în Sibiu-Nagyseben (Strada Măcelarilor Nr. 12).

Dați adresa corect: numele, caracterul și comitatul.

Acest leac e controlat și de medici, constatînd că e bun.

Preț ieftin, vindecare sigură!

COMPACTOR!

Imi iau voe a aduce la cunoștința onor. public, că mi-am așezat și arangeat în **ORĂȘTIE**, Drumul țerii (casele dlui Simion Corvin), **atelierul meu de compactorie** în care execut tot felul de lucrări, ca: broșare, compactare în table tari, simple ori de lux, cu auritură fină; — fac și rame elegante de fotografii sau de icoane!

Serviciu repede, cinstit
și cu prețuri moderate!

PETRU ILIEȘIU,
compactor în Orăștie.

Cei-ce doriți să fiți scutiți de pagubele în vite!

Intrați sub scutul „Reuniunii proprietarilor de vite” dela Orăștie (Szászváros), care asigură pe economi contra ori-cărei pagube în vite!

Precum s'a dat de știre prin foaia „Tovărășia”, această Reuniune a intrat în viață cu ziua de **Duminică Tomii!** Și dela aceea și încoace, plătește toate pagubele în vite a membrilor săi, cari sunt în rînduială cu înscrierea și plata taxei!

Nu e greutate mare!

Cînd intri spui, cît și-s vrednice vitele, și la caz de pagubă plătești numai 4 fileri după fiecare 100 coroane, ce ai asigurat pe vitele tale.

Plăți nu ai de făcut, decît cînd la un ortac din cercul tău s'a întîmplat o pagubă în vitele asigurate!

Ca să poți asigura, te faci membru al Reuniunii, cumpărînd o „cuotă” (acție) de 4 cor. pentru fiecare 1000 de cor. asigurate; prețul cuotei îl plătești în 2 ani. La înscriere să cere numai 1 cor. din ea. Cei cu vite multe, cari asigură mai multe mii, își iau de fiecare 1000 cor., asigurate, cîte o cuotă, — care rămîne însă averea lor, și la ieșirea din Reuniune și-o capătă înapoi.

Incolo: la intrare dai 1 cor. taxă de primire și plătești ajutorul, cît și-s vine pentru un caz de pagubă (de atîtea-ori 4 fil., cîte sute de cor. asigururi. Plătești adecă înainte o pagubă).

Azi toți membrii Reuniunii, ori-unde s'ar afla ei, sunt membrii întîiului grup (despărțămînt) cu scaunul în Orăștie. Precum asigurații vor spori mai mult, Reuniunea va împărți pe cei asigurați în cercuri, cari au în coprinsul lor cam 3000 de vite, și soții din un cerc de acesta plătesc ajutor, numai cînd e pagubă în cercul lor. Numai la caz de epizootie (boală lipicioasă), direcția poate îndruma pe un cerc a veni și el în ajutorul celui alt, după indemnul: „azi ție, mîne miel” (726) 10—

Amănunte, tipărituri, îndrumări, cereți la cancelaria:
„Reuniunii proprietarilor de vite din Orăștie-Szászváros”

Lucru bun! Căutați cu încredere atelierul de măsurit alui **DUMITRU MARTIN**, Orăștie, Strada Cetății măestru măsur (Casa proprie) unde să pregătesc numai lucruri bune, pentru edificii: uși, ferestri, padimentări, arangiamente interne pentru biserici, școli, prăvălii etc., mobile, și ori-ce alte lucruri ce aparțin branșei acesteia.

(717) **PRIMEȘTE ȘI 2 ÎNVĂȚĂCEI LA MĂSĂRIT!** 10—

ALTOI DE VIIE AMERICANĂ

splendid dezvoltate, cu rădăcini, soiurile cele mai distinse, atît pentru struguri de masă (admirabil art. ticlu de vînzare!), cît și soiuri de vin: rizling, mușcateler, etc.

să găsec de vînzare în pepiniera de vițe de viie nobilă dela **DOMENIUL ROMÂNESC** DIN BOBALNA lîngă Orăștie, proprietatea dlui Dr. AUREL VLAD.

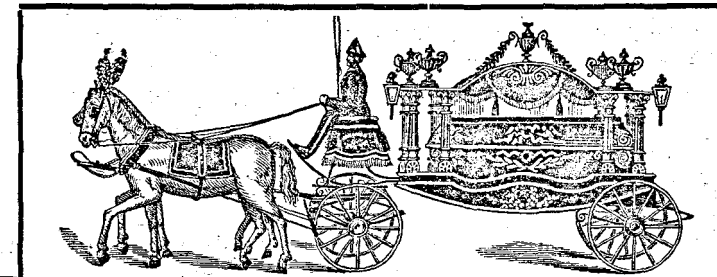
Pentru toamna de față și pentru primavară, are la îndemână jumătate de milion altoi, tot soiuri alese!

Deși peronospora a potopit în anul de față pe alocurea școli întregi de altoi, la Bobilna, fiind foarte bine grij te, nu le-a făcut nici o stricăciune, altoile sunt foarte frumoase și pline de viață!

La cerere, să trimit Catalogul cu prețuri și îndrumări practice!

Adresați-Vă cu încredere deplină la:
„DOMENIUL DIN BOBILNA”
a dlui Dr. A. Vlad: Băbolna, u. p. Szászváros.

NB. Pentru viierii din Ardeal e îndeosebi cel mai potrivit izvor de cumpărat vițe de viie, fiind vițele din pepinierele dela Bobilna crescute și deprinse cu clima deluroară ardelenescă. La șes, firește, îi priește cu atît mai ușor. (832) 2—

BRUTUS BRASSAI, întreprindere de înmormîntări. — Magazin de mobile și atelier de măsur:

ORĂȘTIE, Drumul țării Nr. 3.

Are magazin cu toate lucrurile trebuitoare la înmormîntări dela cele mai simple pînă la cele mai pompoase! Îngrijește însuși de îngropăciune, după clase, în loc și în provincia!

Depozit de **mobile colorate**, gata în ori-ce timp; sau: la dorință, să fac după desemn și după gust!

☛ Scaune din renumita fabrică „THONET”
(697) **SERVICIU ACURAT ȘI SOLID!** 12—20

Pielărie și opincărie românească în Brașov.

Am onoare a aduce la cunoștința comercianților și pantofarilor români din Brașov și jur, cum și din alte ținuturi mai depărtate, că am deschis în Brașov, **Plaza Prundului Nr. 17, un mare magazin** de felurite articole de **Pielărie, Opincărie, Tălpărie: Boes, Șevro, Brazol, talpă Crupon de bou** cu marca Transsylvania, Crupon de bivoli, și tot felul de piei și tălpi și unelte și recuzite ce să cer la lucrarea lor!

Opinci vind cu kilogr. negustorilor dela sate pentru vindere mai departe. Expedez cu posta sau pe tren la gară, cu rambursă.

Opinci pentru căluzeri, excelente!

Depărtarea nu hotărăște! Și cei din depărtări cumpărînd dela mine, ies cît să poate de bine.

Cereți informații mai de-aproape, cu oferte de prețuril
Faceți o comandă de probă și nu vă va părea răul

Cu stimă **IOAN NAVREA,**
comerciant de pielărie în Brașov,
Plaza Prundului 17.

(782) 8—10

O CARTE PREȚIOASĂ CU TOTUL GRATIS

și încă franco în cverță închisă, capătă dela noi tot cel-ce ni-o cere! Jerfa asta o aducem, ca omenimea suferitoare să o facem atentă la modul de vindecare electric! Mulți bolnavi încă nu știu că: **slăbia generală de nervi, reumatismul, neuralgiile, conturbările nervoase de mistuire, nesomnul, durerea de cap, toate felurile de slăbit și multe boale de femei, să vîndecă minunat prin curentul galvanic (electric).**

Cartea, pe care o trimitem ori-cui
= GRATIS ȘI FRANCO =
în cverță, fără nici un obligămînt pentru primitor. — nu e un catalog de prețuri, ei o conferță științifică ușor de priceput, popular scrisă, de înțeles pentru ori-cine. — Cereți-o dela:

Inst. de ord. medical „ELECTRO-VITALIZER”
Budapesta, Semmelweis u. 4, fêlemel. 51.
Oro de ordinațiune: în ziua comuno dela 10—1
și dela 3—6, în Duminăci și sârbători dela 11—1.

Cupon pentru carte gratis! Tale-l și-l îlegețe pe-o corespondență
Inst. medical „Electro-Vitalizer” Budapest, Semmelweis u. 4, fêlemel. 51.
Rog a-mi trimite, franco, închis, cartea despre „Cura modernă electrică”, pentru bărbați ori pentru femei.

Numele..... Comuna și posta.....